

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

«ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО»

(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри Мацко А.С. кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства та доцентом кафедри Шашковою-Журавель І.О.

Затверджена на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 8 від 21.04.2016 р.)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

Мацко А.С., Шашкова-Журавель І.О. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Порівняльне трудове право” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2016.- 26 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, зміст дисципліни, теми самостійної роботи студентів, методичні вказівки до виконання самостійної роботи, питання для самоконтролю, практичні завдання, тестові завдання для самоконтролю, також список літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни "Порівняльне трудове право" – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни "Порівняльне трудове право" полягає у засвоєнні відповідних знань, їх закріпленні та систематизації, а також їх застосуванні при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни "Порівняльне трудове право" визначається навчальною програмою цієї дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

Основними формами самостійної роботи студентів з дисципліни "Порівняльне трудове право" є:

- 1) опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел;;
- 2) виконання домашніх завдань;
- 3) вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання
- 4) підготовка до різних форм поточного контролю;
- 5) пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;
- 6) написання реферату за заданою проблематикою;

7) аналітичний розгляд наукових публікацій;

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю, які охоплюють основні положення, що підлягають самостійному засвоєнню студентами відповідно до кожної, передбаченої для самостійного вивчення теми дисципліни „Порівняльне трудове право”

Поряд з питаннями для самоконтролю та практичними завданнями кожна тема, яка виносяться на самостійне вивчення передбачає декілька тестових завдань для самоконтролю. Тестові завдання для самоконтролю складено відповідно до програми навчальної дисципліни „ Правовий статус особи” для поточної перевірки знань студентів.

Виконуючи пропоновані завдання студенти закріплюють знання про системи міжнародно-правового та національного захисту трудових прав індивідів. При цьому вони спираються не тільки на матеріал названого навчального курсу, а й використовують відомості з Порівняльного правознавства, Міжнародного права, міжнародного трудового права, Міжнародного права в галузі захисту прав людини, Трудового права України та інших юридичних дисциплін, що допоможе студентам підготуватися до заліків та іспитів. Головна мета запропонованих тестів – забезпечити засвоєння студентами головних закономірностей правової регламентації трудових відносин в різних національних правових системах, а також вивчення студентами універсальних та регіональних міжнародно-правових норм, спрямованих на захист прав трудящих.

Виконання домашнього завдання з дисципліни “Порівняльне трудове право” має на меті закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Поряд із вивченням законодавства доречно вивчати і аналізувати також

практику його реалізації, обставини і причини прийняття актів, які вивчаються, відношення до них практиків і громадськості. Обсяг об'єктів порівняльного вивчення повинен бути максимально вичерпним.

Практичні завдання, передбачені для кожної теми, що підлягає самостійному засвоєнню включають в себе підготовку до тематичних колоквиумів, а також написання рефератів та доповідей за заданими питаннями.

При підготовці до тематичного колоквиуму, вивченню підлягають міжнародно-правові акти, спрямовані на захист прав трудящих універсального, а також регіонального рівнів, також національне трудове законодавство України та зарубіжних країн. Окрему увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за кожною темою, що передбачає самостійне вивчення.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання рефератів. Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати з власного, добре продуманого вступу. У вступі визначається мета дослідження, з максимально можливою точністю встановлюються рамки теми, що підлягає розгляду, визначаються методи її дослідження. Він служить перехідним містком до основного дослідження. В ньому повинно бути відображено практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині роботи мова повинна йти перш за все про зміст досліджуваної проблеми. Наслідком проведеного дослідження можуть бути пропозиції щодо національного законодавства щодо захисту прав людини. У цьому випадку необхідно дати чітке обґрунтування того, чому саме таке рішення є єдино правильним.

Робота повинна завершуватись висновками.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка “відмінно” – студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;

- оцінка “добре” – загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упушення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;

- оцінка “задовільно” – студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і не самостійно;

- оцінка “незадовільно” – студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

МАУП

**Тематичний план дисципліни
«Судові системи та порівняльне судочинство»**

Змістовий модуль 1. Основні категорії порівняльного трудового права	
	Тема 1. Характеристика порівняльного трудового права як складової юридичної компаративістики
	Тема 2. Система джерел трудового права в різних сім'ях права
	Тема 3. Поняття та структура індивідуальних трудових правовідносин в державах західної Європи і США
	Тема 4. Правова природа колективних трудових правовідносин в державах західної Європи та США
Змістовий модуль 2. Порівняльно-правова характеристика основних напрямів правового регулювання праці в різних національних правових системах	
	Тема 5. Правовий статус профспілок та об'єднань підприємців.
	Тема 6. Правова природа страйків та локаутів в державах західної Європи та США.
	Тема 7. Порядок вирішення трудових спорів (процесуальне трудове право) в державах заходу
Змістовий модуль 3. Міжнародно-правове регулювання праці	
	Тема 8. Роль Міжнародної організації праці в системі міжнародно-правового захисту трудових відносин
	Тема 9. Новітні тенденції у нормотворчій діяльності Міжнародної організації праці
Разом годин: 120	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

"Порівняльне трудове право"

Змістовий модуль 1. Основні категорії порівняльного трудового права

Тема 2. Система джерел трудового права в різних сім'ях права

Питання для самоконтролю

1. Джерела трудового права держав романо-германської правової сім'ї
2. Джерела трудового права держав релігійної правової сім'ї
3. Джерела трудового права держав традиційної правової сім'ї
4. Судова практика, як джерело регулювання праці у Великобританії
5. Характеристика міжнародних конвенцій про працю, як джерела трудового права
6. Законодавство про працю, як джерело трудового права
7. Колективний договір, як джерело трудового права
8. Роль судової практики в системі джерел трудового права
9. Трудовий договір, як джерело трудового права

Практичні завдання

1. Провести порівняльно-правовий аналіз ролі колективних договорів в регулюванні трудових відносин у правових системах США та України

2. Підготувати доповідь на тему: „Порівняльно-правові аспекти Французького трудового Кодексу і Соціального Кодексу Німеччини з точки зору ефективності регулювання відносин праці”

3. Підготувати реферат на тему: „ Роль конвенцій міжнародної організації праці в системі джерел трудового права”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Головним джерелом трудового права Італії є:

- а) судова практика
- в) колективний договір
- в) законодавство про працю

2. В Сполучених Штатах Америки трудові правовідносини регламентуються:

- а) законодавством про працю
- б) судовою практикою
- в) колективним договором

3. Кодифікованим актом ФРН, положення якого регулюють відносини праці є:

- а) Трудовий Кодекс
- б) Соціальний Кодекс
- в) Хартія про працю

Література [1-4, 39, 43]

Тема 4. Правова природа колективних трудових правовідносин в державах західної Європи та США

Питання для самоконтролю

1. Порівняльно-правовий аналіз американської та європейської моделей колективно-договірного регулювання відносин праці
1. Проблеми колективно-договірного регулювання трудових відносин в державах СНД.
2. Роль міжнародних колективних договорів у запобіганні дискримінації в трудових відносинах
3. Етика колективно-договірного процесу в державах світу (розглянути будь-яку зарубіжну державу)
4. Стадії колективно-договірного процесу у США
5. Поняття колективних переговорів в західній Європі
6. Сторони колективних переговорів в європейських державах
7. Підстави припинення колективно-договірних відносин у США
8. Мета міжнародних колективних договорів

Практичні завдання

1. Підготуватися до колоквіуму за темою: „Переваги та недоліки американської моделі колективно-договірного регулювання відносин праці”
2. Підготувати реферат за темою: „Колективно-договірний процес в державах романо-германської та англо-американської правових сімей (порівняльно-правові аспекти)”
3. Підготувати доповідь за темою „ Специфіка міжнародних колективних договорів”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Законодавство якої із зазначених держав у 1987 році позбавило вчителів державних середніх шкіл права укладати колективні договори:

- а) Франції
- б) Великобританії
- в) Італії
- г) Іспанії

2. В Італії право на колективні договори:

- а) прямо закріплене в конституції
- б) спирається на звичай
- в) вважається похідним від права на асоціацію

3. Колективні договори набули законодавчого закріплення в країнах Заходу:

- а) після Другої світової війни
- б) після Першої світової війни
- в) у 70-х роках 20 ст

Література [1, 15, 24, 44, 46]

Змістовий модуль2. Порівняльно-правова характеристика основних напрямів правового регулювання праці в різних національних правових системах

Тема 5. Правовий статус профспілок. Правовий статус об'єднань підприємців

Питання для самоконтролю

1. Роль профспілок в системі правового захисту трудящих
2. Функції профспілок в державах англо-американської правової сім'ї
3. Поняття соціально-партнерських відносин
4. Характеристика сторін колективній трудових правових відносин
5. Сторони індивідуальних трудових правових відносин
6. Історія профспілкового руху в світі
7. Обсяг повноважень профспілок в різних країнах
8. Структура підприємницьких організацій в різних країнах

Практичні завдання:

1. Підготуватися до колоквіуму за темою: „Взаємодія профспілок та організацій роботодавців у соціально-партнерських відносинах”
2. Підготувати реферат на тему: „ Історичні аспекти виникнення об'єднань роботодавців”
3. Підготувати доповідь на тему: Профспілкові організації, як сторони трудових правовідносин”

Тестові завдання для самоконтролю:

9. Вперше на конституційному рівні права трудящих на створення профспілок були визнані:

- а) у Франції
- б) в Мексиці
- в) в Іспанії
- г) у США

2. Цеховий принцип організації профспілок був характерний для:

- а) тред-юніоністського типу профспілок
- б) анархо-синдикалістського типу профспілок;
- в) німецького типу профспілок (геверкшафт)

3. Анархо-синдикалістський тип профспілок одержав розповсюдження у:

- а) Франції
- б) Японії
- в) СРСР

Література [1, 4, 38, 41, 47, 49]

Тема 7. Порядок вирішення трудових спорів (процесуальне трудове право) в державах заходу

Питання для самоконтролю

1. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин в країнах романо-германської правової сім'ї
2. Економічні трудові спори (конфлікти інтересів)
3. юридичні трудові спори (конфлікти права)
4. трудовий арбітраж
5. Сутність техніки трудового арбітражу
6. Процедура вирішення індивідуальних трудових спорів " Гривенс просиджер"
7. Спеціалізована трудова юстиція у Великобританії
8. Спеціалізована трудова юстиція у ФРН
9. Спеціалізована трудова юстиція у Франції

Практичні завдання

1. Підготуватися до колоквіуму за темою „ Переваги та недоліки примирно-третейської процедури в країнах західної Європи”
2. Підготувати реферат за темою: „ Специфіка техніки трудового арбітражу”

3. Підготувати доповідь на тему „Класифікація трудових спорів за суб`єктним складом і предметом спору”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Примирно-третейська процедура не передбачає:

- а) переговор сторін
- б) примирення 9 посередництво
- в) трудовий арбітраж
- г) трудову юстицію

2. Комісія з розгляду трудового конфлікту:

- а) утворюється органами місцевого самоврядування при надзвичайних обставинах
- б) утворюється представниками трудящих і роботодавців для досудового вирішення усіх трудових конфліктів
- в) утворюється державною владою при надзвичайних обставинах і при виникненні великих конфліктів

3. Трудові спори у Нідерландах розглядаються:

- а) у цивільних судах
- б) у спеціалізованих судах з розгляду трудових спорів

в) в адміністративних органах, що виконують судові функції

Література [1-3, 17, 24, 42]

Змістовий модуль 3. Міжнародно-правове регулювання праці

Тема 8. Роль Міжнародної організації праці в системі міжнародно-правового захисту трудових відносин

Питання для самоконтролю

1. Структура Міжнародної організації праці
2. Передумови створення Міжнародної організації праці
3. Напрями впливу Міжнародної організації праці з метою захисту прав трудящих у світі
4. Функції Міжнародної організації праці
5. Принципи діяльності Міжнародної організації праці (відповідно до статуту МОП)
6. Функції Міжнародного Бюро праці
7. Характеристика діяльності Генеральної конференції
8. Роль Міжнародної організації праці у забезпеченні ефективної зайнятості

9. Вплив Міжнародної організації праці на запобігання та ліквідацію найгірших форм дитячої праці

Практичні завдання

1. Розглянути та узагальнити положення Конвенцій МОП: № 131 „Про встановлення мінімальної заробітної плати” (1970 р.); № 138 „Про мінімальний вік для прийому на роботу” від (1973 р.) ; № 168 „Про сприяння зайнятості і захист від безробіття” (1988р.); №111 „Про дискримінацію в галузі праці й занять” (1958 р.)

2. Підготувати доповідь на тему: „Участь Міжнародної організації праці в системі захисту прав трудящих-мігрантів та членів їх сімей”

3. Підготувати реферат на тему: „ Заходи, що вживаються Міжнародною організацією праці для захисту окремих категорій трудящих” (розглянути на вибір одну із категорій: жінки, інваліди, неповнолітні)

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Конвенція МОП набуває статусу багатосторонньої міжнародної угоди після її ратифікації як мінімум:

а) десятьма державами-членами МОП

- б) двома державами –членами МОП
- в) п'ятьма державами-членами МОП

2. Виходячи з положень Конвенції МОП № 138 „ Про мінімальний вік для прийому на роботу” (1973р.) дозволяється встановлювати вік 14 років, як мінімальний вік прийому на роботу для держав:

- а) економіка яких є надзвичайно розвинутою, що обумовлює необхідність залучення великої кількості працюючих за наймом осіб
- б) які характеризуються наявністю постіндустріального суспільства
- в) економіка і система освіти яких є недостатньо розвинутою

3. Рекомендації Міжнародної організації праці:

- а) підлягають ратифікації державами - членами МОП
- б) підлягають ратифікації державами - членами МОП в тому випадку, якщо вони стосуються основних напрямів діяльності Організації
- в) не підлягають ратифікації державами- членами МОП

Література [1, 4, 13, 17, 29, 36]

Тема 9. Новітні тенденції у нормотворчій діяльності Міжнародної організації праці

Питання для самоконтролю:

1. Сучасний стан розвитку міжнародного трудового права
2. Погляди В. Хеппла щодо місця міжнародного трудового права в системі міжнародного права
3. Погляди вчених колишнього СРСР на відокремлення міжнародного трудового права як самостійної галузі міжнародного права
4. Характеристика суб'єктів міжнародно-правових відносин в сучасному міжнародному праві
5. Мета міжнародного трудового права на сучасному етапі розвитку трудових відносин
6. Характеристика новітніх міжнародно-правових засобів, спрямованих на покращення умов праці
7. Предмет міжнародного трудового права
8. Реалізація міжнародних стандартів праці у внутрішньому праві держав
9. Проблеми внутрішньо - правової імплементації міжнародних стандартів праці

Практичні завдання:

1. Проаналізувати положення Декларації Основних принципів і прав у сфері праці МОП з точки зору із прогресивного значення для вдосконалення контрольного механізму Міжнародної організації праці
2. Підготувати реферат на тему: „Переваги та недоліки контрольного механізму Міжнародної організації праці”

3. Підготувати доповідь на тему: „ Вплив Міжнародної організації праці на вдосконалення національних трудових законодавств держав-учасниць”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. **Новітні тенденції у нормотворчій діяльності МОП пов'язані з прийняттям:**

- а) Міжнародного Білю про основоположні принципи у сфері праці
- б) Міжнародної Хартії про трудові права людини
- в) Декларації МОП основних принципів і прав у сфері праці

2. **На сучасному етапі розвитку міжнародно-правових відносин м трудове право розглядається більшістю вчених, як:**

- а) підгалузь галузі міжнародного права захисту прав людини
- б) самостійна галузь міжнародного права
- в) самостійний інститут міжнародного права

3. **Суб'єктами міжнародно-правових відносин в міжнародному трудовому праві є:**

- а) держави

- б) нації, що здійснюють боротьбу за своє право на самовизначення
- в) фізичні та юридичні особи

Література [1-3, 8-9, 36]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА:

1. Устав Организации Объединенных Наций от 26 июля 1945 года // Международное право в документах. - М., 2010.
2. Всеобщая декларация прав человека от 10 декабря 1948 года // Международное право в документах. - М., 2010.
3. Конвенция № 138 о минимальном возрасте при приеме на работу от 26 июня 1973 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. – М., 2010
4. Конвенция № 100 о равном вознаграждении мужчин и женщин за труд равной ценности от 29 июня 1951 года // Международная защита прав и свобод человека. – М, 2010
5. Конвенция № 97 о трудящихся-мигрантах от 1 июля 1949 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
6. Конвенция № 132 об оплачиваемых отпусках от 24 июня 1970 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
7. Конвенция №III относительно дискриминации в области труда и занятий от 25 июня 1958 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
8. Конвенция №98 относительно применения принципов права на организацию и заключение коллективных договоров от 1 июля 1949 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010

9. Конвенция № 87 о свободе ассоциаций и защите права на организацию от 9 июля 1948 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010
10. Конвенция № 89 о ночном труде женщин в промышленности от 9 июля 1948 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. М., 2010
- 11.. Конвенция № 30 о регламентации рабочего времени в торговле и в учреждениях от 28 июня 1930 года // Международная защита прав и свобод человека. М., 2010
- 12.. Конвенция № 45 о применении труда женщин на подземных работах в шахтах любого рода от 21 июня 1935 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. – М., 2010
- 13.. Конвенция № 47 о сокращении рабочего времени до сорока часов в неделю от 22 июня 1935 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010
- 14.. Конвенция № 156 о равном обращении и равных возможностях для трудящихся мужчин и женщин-трудящихся с семейными обязанностями от 23 июня 1981 года // Международная защита прав и свобод человека. – М., 2010
15. Международный пакт о экономических, социальных и культурных правах от 16 декабря 1966 года // Права человека. Сборник нормативных документов. - М., 2012.
- 16.. Международная конвенция о ликвидации всех форм расовой дискриминации от 7 марта 1966 года // Международное право в документах. -М.,2010
- 17.. Конвенция о политике в области занятости от 9 июля 1964 года // СССР и международное сотрудничество в области прав человека. Документы и материалы. М., 1989.

18. Лушникова М. В. Международное и сравнительное трудовое право и право социального обеспечения: введение в курс : учеб. пособие / М. В. Лушникова, А. М. Лушников. – М. : Юрлитинформ, 2011. – 304 с.
19. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право.-К., 2006
20. Краснов Є. В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : [монографія] / Є. В. Краснов. – О. : Фенікс, 2012. – 178 с.
21. Процишен М. Врегулювання права на страйк на міжнародно-правовому рівні / М. Процишен //Юридична Україна. – 2008. – № 11. – С. 31–36.
22. Порівняльне правознавство: хрестоматія для юрид. вищ. навч. закл. і ф-тів: навч. посіб Уклад. Петришин О.В., Зінченко О.В., Лук'янов Д.В Х.: Право, 2016
23. Волохов О. С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття та принципи / О. С. Волохов // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2012. – Вип. 56. – С. 337–342
24. Порівняльне трудове право./ за ред А.С. Мацко.- К., 2005
25. Киселев И.Я. Международное и сравнительное трудовое право.-М., 2005
26. Вісьтак М.Співвідношення норм національного і міжнародного трудового права / М. Вісьтак //Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 9. – С. 47–51
27. Бехруз Х. Порівняльне правознавство: Підручник. - Одеса: Фенікс, 2009. - 464с
28. Порівняльне правознавство: підручн. / За ред. Петришин О.В., Х.: Право, 2011
29. В.И. Степанец. Глобализация и ее влияние на рынок труда и занятость// Труд за рубежом.-2012.-№1

30. Порівняльне правознавство: підручник/ С.П. Погребняк, Д.В. Лук'янов, І.О. Біля-Сабодаш та ін.; за заг. ред.. О.В. Петришина.-Х.: Право, 2012.-272 с.
31. Мельник Н. С.Функція визначення загальної політики МОП / Н. О. Мельник // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 358–361

ДОДАТКОВА:

- 32.Аметистов Э. М. Международное право и труд / М., 1982
33. Иванов С.А. Сравнительное трудовое право.-М., 1987
34. Иванов С.А. Трудовое право переходного периода: некоторые проблемы// Государство и право.1994.№4.-с. 39-44
- 35.Современное трудовое право (опыт трудового правового компаративизма).Книга первая; прод ред В. М. Лебедева.- М., 2007
36. Коллэн Ф. и др. Трудовое право в капиталистическом государстве. – М., 1980
37. Мюллерсон Р.А. Правачеловека: идеи, нормы, реальность. М., 1991
38. Юшко А. М. Міжнародні соціальні стандарти. Навч. посіб. / А. М. Юшко, Н.М.Швець. – Х., 2013. – 121 с.
- 39.Міжнародне приватне право : підручник / за ред.: В. П. Жушман, І. А. Шуміло. – Х. : Право, 2012. – 320 с.
40. Чхиквадзе В. Пакты о правах человека и их историческое значение.//Международная жизнь. 2011., №12.
- 41..Рекомендация МОТ о максимальном грузе, допустимом для переноски одним трудящимся от 28 июня 1967 года // Международная защита прав и свобод человека. Сборник документов. -М., 2010.
- 42.. Е. А. Лукашева. Права человека. – М., 2011г.
43. Топорнин Б.Н. Декларация прав человека: новые подходы // Права человека: проблемы и перспективы, 2012, № 4, С. 15-19 .

44. Білоскурська О. Утвердження та забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок держави / О. Білоскурська // Право України. – 2011. – № 7. – С. 169-174.
45. Арнольд Р., Банашак Б, Вдовіченко С. Права і свободи людини і громадянина в Україні: навч. посіб. К.: Юрінком-Інтер, 2013
46. Манов Б.Г. ООН и содействие осуществлению соглашений о правах человека. - М., 2008
47. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту: підручник для вузів. - К., 2010
48. Осипцева Ж.Н. Трудовой договор в ФРГ// Государство и право, 2006,. №2. С. 8-14
49. Силян А.А. Трудовая юстиция : практика развитых стран // Человек и труд .- М., 2009.- № 6.- с. 18-23
50. Френкель Э.Б. Коллективно-договорное регулирование труда в зарубежных странах//Правовое регулирование труда в условиях перехода к рыночной экономике. - М., 2005
51. Хорват И. Новый закон о забастовках в Венгрии // Государство и право.-2010.-№2 . С.5-10
52. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародно-правові аспекти захисту прав трудящих на об'єднання у сфері праці // Наше право, № 3, 2011.-с. 147-151
53. Шашкова-Журавель І.О., Журавель М.І. Порівняльно-правові аспекти правового регулювання профспілкового руху в державах Західної Європи і США // Наукові праці МАУП, випуск № 2 (29), 2011, с. 183-187